

การดำเนินคดีตามมาตรา ๔๔/๑

๑. เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหายและเป็นกรณีที่ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพใน ร่างกาย ชื่อเสียง หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สิน อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย

๒. ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญาต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอาญาได้

๓. ในกรณีที่ผู้เสียหายไม่ยื่นฟ้องคดีอาญาดำเนินข้อ ๒. แต่มีการร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาล เมื่อศาลประทับฟ้อง และเห็นว่าผู้เสียหายมีสิทธิเรียกเอาค่าสินไหมทดแทน เพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพใน ร่างกาย ชื่อเสียง หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย และตามคำฟ้องของพนักงานอัยการ ไม่มีคำขอให้คืนหรือใช้ราคาตามมาตรา ๔๓ หรือมีคำขอให้คืนทรัพย์สินหรือใช้ราคาตามมาตรา ๔๓ แต่ผู้เสียหายยังมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอย่างอื่นได้อีก ศาลอาจมีหนังสือแจ้งสิทธิให้ผู้เสียหายทราบ

๔. ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อนเริ่มสืบพยาน ในกรณีที่ไม่มี การสืบพยานให้ยื่นคำร้องก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี

๕. คำร้องต้องแสดงรายละเอียดตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้อง คำร้อง จะมีคำขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามีได้ และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์

๖. ในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นคนยากจน ไม่สามารถจัดหาทนายความดำเนินคดีได้เอง ศาลมีอำนาจตั้งทนายความให้แกผู้เสียหาย โดยผู้เสียหายไม่ต้องเสียค่าทนายความสำหรับทนายความมีสิทธิได้รับเงินรางวัลและค่าใช้จ่ายตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด

๗. ผู้เสียหายไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม เว้นแต่ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้เสียหายขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนสูงเกินสมควร หรือดำเนินคดีโดยไม่สุจริต ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้เสียหายชำระค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือแต่เฉพาะบางส่วนภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

๘. เมื่อผู้เสียหายยื่นคำร้องตาม มาตรา ๔๔/๑ และศาลสั่งรับคำร้องแล้ว ศาลต้องส่งสำเนาคำร้องให้โจทก์และจำเลย

๙. ในคดีที่ต้องมีการสืบพยาน หากผู้เสียหายยื่นคำร้องก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานและแถลงเปิดคดี ศาลอาจสั่งให้จำเลยยื่นคำให้การเป็นหนังสือหรือแถลงต่อศาลก่อนหรือในวันนัดตรวจพยานหลักฐานและแถลงเปิดคดี แต่หากผู้เสียหายยื่นคำร้องภายหลังก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานและแถลงเปิดคดี ศาลอาจสั่งนัดพร้อมผู้ร้องและจำเลยเพื่อประนอมข้อพิพาทและพินิจฉัยผู้กระทำความผิด หากจำเลยประสงค์จะให้การก็ให้ยื่นเป็นหนังสือหรือแถลงต่อศาลก่อนหรือในวันนัด

๑๐. เมื่อถึงวันนัดตรวจพยานหลักฐานและแถลงเปิดคดีหรือนัดพร้อมแล้วแต่กรณี หากผู้ร้องและจำเลยประสงค์จะขอให้ศาลประนอมข้อพิพาท ศาลจะมีคำสั่งให้นำคดีเข้าสู่กระบวนการประนอมข้อพิพาทและพินิจฉัยผู้กระทำความผิด

๑๑. กระบวนการประนอมข้อพิพาท ศาลอาจกำหนดวันนัดพร้อมผู้ร้องและจำเลยเพื่อเจรจาไกล่เกลี่ย พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้ประนอมข้อพิพาทเป็นผู้เจรจาไกล่เกลี่ยแล้วรายงานผลการประนอมข้อพิพาทให้ศาลทราบ โดยมีกรอบเวลาต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนเริ่มสืบพยานคดีส่วนอาญา

๑๒. หลังจากศาลได้รับรายงานผลการประนอมข้อพิพาทแล้ว หากการประนอมข้อพิพาทสำเร็จ และศาลมีคำพิพากษาแล้ว จะมีการนำคดีเข้าสู่กระบวนการพินิจฉัยของผู้กระทำความผิดต่อไป

สินไหมทดแทน

“ค่าสินไหมทดแทน” ที่ผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้อง ตาม มาตรา ๔๔/๑ นี้ มีความหมายตรงกับคำว่า “ค่าสินไหมทดแทน” ที่ผู้ทำละเมิดจะต้องชดใช้ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๘ หรือ ตาม มาตรา ๒๑๕ ซึ่งไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเป็นค่าเสียหาย ที่เป็นตัวเงินเท่านั้น หากแต่รวมถึงหนี้ที่เป็นการกระทำ เพื่อให้ผู้เสียหายกลับคืนสู่สถานะเดิม เช่น การขอให้ ชับไล่จำเลยออกจากอสังหาริมทรัพย์ การขอให้ลง ประกาศหนังสือพิมพ์เพื่อแก้ไขเยียวยาความเสียหายที่เกิด ต่อชื่อเสียง การขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนโอนที่ดินอัน เนื่องมาจากการสมคบกันโกงเจ้าหนี้ เป็นต้น เพราะกฎหมายประสงค์จะให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยา ทางแพ่งให้เสร็จสิ้นไปในคราวเดียวกับคดีอาญา

หลักเกณฑ์ในการยื่นคำร้อง

๑. ผู้ยื่นคำร้องต้องเป็น “ผู้เสียหายโดยนิตินัย” และต้องมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากจำเลย
๒. ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นคำร้องเข้ามาในคดีอาญาที่พนักงาน อัยการเป็นโจทก์และต้องเป็นผู้เสียหายที่ปรากฏอยู่ใน คำฟ้องของโจทก์เท่านั้น
๓. เป็นความเสียหายทางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาหรือ มีมูลเหตุมาจากการกระทำความผิดอาญา

เอกสารที่ใช้ประกอบการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน

๑. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ร้อง พร้อมสำเนา ๒ ฉบับ
๒. ทะเบียนบ้านของผู้ร้อง พร้อมสำเนา ๒ ฉบับ
๓. ใบเปลี่ยนชื่อตัว-ชื่อสกุล (ถ้ามี) ของผู้ร้อง พร้อมสำเนา ๒ ฉบับ
๔. ใบมรณบัตรของผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมสำเนา ๒ ฉบับ
๕. ใบรับรองแพทย์ พร้อมสำเนา ๒ ฉบับ
๖. ใบเสร็จรายละเอียดค่าใช้จ่ายหรือค่าเสียหาย พร้อมสำเนา ๒ ฉบับ

ระยะเวลาในการยื่นคำร้อง

๑. กรณีคดีนั้นต้องมีการสืบพยาน (อาจเป็นกรณีที่จำเลย ให้การปฏิเสธหรือให้การรับสารภาพแต่จะต้องมีการ สืบพยานประกอบคำรับสารภาพ) ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้อง ก่อนที่ศาลจะเริ่มสืบพยานคดีนั้น การสืบพยานที่ว่านี้ หมายถึงการสืบพยานตามปกติ ไม่หมายความรวมถึงการ สืบพยานล่วงหน้า ดังนั้น แม้คดีจะมีการสืบพยาน ล่วงหน้ามาแล้ว แต่ตราบไต่ที่ศาลยังไม่ได้เริ่มสืบพยาน โจทก์ ผู้เสียหายก็ยังมีสิทธิยื่นคำร้องตามมาตรานี้ได้
๒. กรณีที่คดีนั้นไม่มีการสืบพยาน (โดยปกติจะเป็นคดี ที่จำเลยให้การรับสารภาพ) ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อน ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือมีคำพิพากษาคดีอาญา
อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาที่กำหนดไว้้นั้นเป็น ระยะเวลาตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งศาลอาจ ขยายหรือย่อได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ แพ่ง มาตรา ๒๓ ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธี พิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕

การเรียกค่าสินไหมทดแทน
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา มาตรา ๔๔/๑

เอกสารแนะนำการติดต่อราชการศาล

จัดทำโดย

ส่วนบริการประชาชนและประชาสัมพันธ์

ศาลจังหวัดชลบุรี

โทร. ๐๓๘ ๒๗๔๐๗๕-๖ ต่อ ๑๔๔

www.cnbc.coj.go.th